

Nr 223.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till kostnader för årlig taxering för budgetåret 1942/43; given Stockholms slott den 10 april 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 april 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet:

I årets statsverksproposition ha, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräknats dels ett förslagsanslag av 5,000,000 kronor till kostnader för årlig taxering, dels ett reservationsanslag av 600,000 kronor till särskilda taxeringsundersökningar. Anslagsbehoven ha avsetts skola bli föremål för slutlig prövning, sedan pågående utredning om beskattningsmyndigheternas organisation m. m. avslutats. Bland annat i avvaktan på resultaten av denna utredning ha

även anslagen till länsstyrelserna i årets statsverksproposition tillsvidare blott beräknats.

I skrivelse den 19 mars 1942 ha vederbörande sakkunniga anmält, att utredningen angående beskattningsnämndernas och länsstyrelsernas organisation icke kunde beräknas bli avslutad förrän under instundande sommar. Anslagen till taxeringsändamål för nästa budgetår torde för den skull få prövas utan hänsyn till de förslag, som de sakkunniga kunna framlägga.

Chefen för socialdepartementet har tidigare denna dag anmält förslag till proposition angående anslag till länsstyrelserna för budgetåret 1942/43.

Den övervägande delen av kostnaderna för det årliga taxeringsarbetet bestrides av statsmedel och täckes från förslagsanslaget till kostnader för årlig taxering. De i riksstaten under detta anslag anvisade beloppen under budgetåren 1931/32—1940/41 samt nettoutgifterna från anslaget under samma tid framgå av efterföljande tabell. Utgifterna ha däri uppdelats i två grupper, nämligen dels av Kungl. Maj:t jämlikt 145 § 4 mom. taxeringsförrättningen anvisade belopp — avseende huvudsakligen ersättning åt ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna, gottgörelse för i samband med taxeringsförrättningarna lämnat biträde av städernas tjänstemän samt bidrag till kostnader, som vissa städer åtagit sig för särskilda anstalter för taxeringsarbetet — och dels övriga kostnader.

B u d g e t å r	Anslag å riksstaten kronor	Nettoutgifter å anslaget		
		Jämlikt 145 § 4 mom. an- visade belopp kronor	Övriga kostnader kronor	Summa kronor
1931/32	3,400,000	2,730,000	977,400	3,707,400
1932/33	3,000,000	2,300,600	713,700	3,014,300
1933/34	2,500,000	1,886,100	699,900	2,586,000
1934/35	2,700,000	1,941,350	776,250	2,717,600
1935/36	3,000,000	2,168,000	922,900	3,090,900
1936/37	3,200,000	2,359,600	990,400	3,350,000
1937/38	3,300,000	2,375,600	916,900	3,292,500
1938/39	3,400,000	2,365,200	1,138,900	3,504,100
1939/40	3,800,000	2,642,550	1,240,150	3,882,700
1940/41	4,000,000	2,542,000	1,343,600	3,885,600 ¹

För innevarande budgetår höjdes anslaget med 500,000 kronor till 4,500,000 kronor. Vid anslagsberäkningen utgick man ifrån att krigskonjunkturskatten och omsättningsskatten skulle medföra betydande utgiftsökningar. Vidare ansågs arbetsuppgifternas vidgade omfattning motivera, att en förbättring av ersättningarna till ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna upptogs

¹ Här bortses från vissa i räkenskaperna utbalanserade förskott om tillhoppa 908,850 kronor, vilka av riksräkenskapsverket påförts anslaget vid budgetredovisningens upprättande.

till övervägande; dessa ersättningar hade under närmast föregående budgetår på grund av det rådande läget begränsats att utgå efter något snävare grunder än tidigare. Slutligen motsåg man en stegring av kostnaderna för tryckning av blanketter m. m.

De av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår enligt 145 § 4 mom. taxeringsförordningen från anslaget anvisade beloppen utgöra sammanlagt 2,808,600 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till budgetåret 1940/41 på mer än 250,000 kronor. Ökningen betingas i huvudsak av att arvoden åtföljande och kronoombud i taxeringsnämnderna återförts till den före år 1941 tillämpade nivån samt av att taxeringsmaterialets omfattning vuxit. Övriga kostnader, som skola bestridas av taxeringsanslaget, torde komma att medföra, att detta överskrides. Här må erinras om att av anslaget skola bestridas även kostnaderna för en vid höstsessionen av 1941 års riksdag beslutad personalökning vid landskontoren.

Kungl. Maj:t har den 30 januari 1942 av sjunde huvudtitelns anslag till extra utgifter anvisat ett belopp av 10,053 kronor till stipendier åt taxeringsnämndsordförande, bosatta utom Stockholm, för deltagande i en föreläsningskurs i skattefrågor. Även denna utgift torde slutligt böra påföras taxeringsanslaget. Därest riksdagen icke riktar någon erinran däremot, torde Kungl. Maj:t få meddela beslut av denna innebörd.

Innan jag går in på en beräkning av taxeringsanslaget för nästa budgetår, torde jag få närmare beröra två särskilda förutsättningar för anslagsberäkningen, nämligen statens kostnader för taxeringsarbetet i Stockholm samt formen för medelsanvisning till de av 1941 års riksdag beslutade provisoriska åtgärderna för effektivisering av taxeringsverksamheten.

Vid anmälan av förslag rörande taxeringsanslaget för innevarande budgetår (prop. nr 257) anförde jag, att lösningen av frågan om fördelningen mellan staten och Stockholms stad av kostnaderna för överståthållarämbetet finge antagas påverka medelsbehovet under anslaget. Då avgörandet av nämnda fråga emellertid gjordes beroende av viss ytterligare utredning, kunde anslaget för nämnda budgetår beräknas med utgångspunkt från då gällande förhållanden. I proposition nr 115 till årets riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag rörande överståthållarämbetets organisation m. m. Därvid har förutsatts, att ämbetets skatteavdelning tills vidare skall kvarstå å kommunens stat och den nuvarande formen för statens bidrag till förvaltningskostnaderna bibehållas. Ett av överståthållarämbetskommittén framlagt förslag om höjning av ersättningen för taxeringsarbetet i Stockholm från nuvarande 220,000 kronor till 282,000 kronor har upptagits till behandling i en annan proposition samma dag (nr 137), i vilken Kungl. Maj:t på mitt förslag hemställt om riksdagens bemyndigande att till Stockholms stad utbetala ett till 250,000 kronor höjt ersättningsbelopp för tiden den 1 oktober 1942—30 september 1943. Ifrågavarande höjning av ersättningen torde icke påverka belastningen av taxeringsanslaget för nästa budgetår utan bör beaktas först vid beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1943/44.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 351 angående förstärkning av taxeringsorganisationen m. m. har 1941 års riksdag (skriv. nr 517) beslutat vissa provisoriska åtgärder åsyftande en omedelbar effektivisering av taxeringsverksamheten. I huvudsak avsågo dessa åtgärder *dels* en förstärkning av landskontorens arbetskrafter under år 1942 för att möjliggöra för länsstyrelserna att helt avdela en eller i vissa fall två lämpliga befattningshavare för fullgörande av taxeringsgöromålen, *dels ock* en skärpning av bokföringskontrollen över de av rörelseidkare och fria yrkesutövare avgivna deklARATIONERNA genom anställande under åren 1942 och 1943 av ett femtiotal bokföringsgranskare (utöver de vid länsstyrelserna förut förordnade bokförings-sakkunniga taxeringsbiträdena). Enligt vad i propositionen anfördes skulle dessa bokföringsgranskare, även om de utplacerades vid länsstyrelserna, stå till förfogande för den centrala, tills vidare av Kungl. Maj:t utövade ledningen. Kontrollverksamheten skulle därigenom kunna koncentreras på vissa områden, om så funnes påkallat. Granskningen skulle även kunna avse annan taxering än till inkomst- och förmögenhetsskatt, exempelvis taxeringen till omsättningsskatt.

Kostnaderna för förstärkningen av landskontorens arbetskrafter, vilka för helår beräknades till 150,000 kronor, skulle, såsom tidigare berörts, under första halvåret 1942 bestridas av det för löpande budgetår anvisade förslagsanslaget till kostnader för årlig taxering. Beträffande tiden därefter uttalade jag vid anmälan av förslaget, att kostnaderna borde beaktas vid bestämmande av taxeringsanslaget för budgetåret 1942/43. På sätt chefen för socialdepartementet uttalat vid anmälan denna dag av proposition om anslag till länsstyrelserna för nästa budgetår, kunna emellertid ifrågavarande kostnader från och med ingången av budgetåret 1942/43 lämpligen bestridas från länsstyrelsernas avlöningsanslag. Då den genomförda förstärkningen av landskontorens arbetskrafter i sistnämnda proposition förutsatts skola upprätthållas under hela budgetåret, har vid bestämmandet av anslagsposten till avlöningar åt övrig icke-ordinarie personal vid länsstyrelserna för ändamålet inräknats ett belopp av 150,000 kronor.

Till bestridande av kostnaderna under första halvåret 1942 för de nyanställda bokföringsgranskarna, för vissa instruktionskurser för dessa ävensom för skrivhjälp och annat arbetsbiträde samt reseersättningar och expenser har 1941 års riksdag, med utgångspunkt från en beräknad sammanlagd årskostnad av minst 600,000 kronor, för löpande budgetår anvisat ett reservationsanslag till särskilda taxeringsundersökningar av 300,000 kronor. För nästa budgetår har i statsverkspropositionen, såsom förut nämnts, i avbidan på särskild proposition, för samma ändamål beräknats ett reservationsanslag av 600,000 kronor. Såsom chefen för socialdepartementet anfört vid äskande av anslagen till länsstyrelserna för nästa budgetår, torde emellertid även ifrågavarande kostnader kunna bestridas från länsstyrelsernas anslag till avlöningar, reseersättningar och expenser. I den av chefen för socialdepartementet förordade staten för länsstyrelsernas avlöningsanslag har i enlighet härmed under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordi-

narie personal för ifrågavarande ändamål beräknats ett belopp av 575.000 kronor. Frågan om särskilt anslag för taxeringsundersökningarna har därmed förfallit. Den reservation, som eventuellt kan uppkomma å det för innevarande budgetår anvisade beloppet, torde tills vidare få kvarstå å anslaget för att stå till Kungl. Maj:ts disposition för bestridande av olika med taxeringskontrollen förenade kostnader.

Den föreslagna överflyttningen från sjunde till femte huvudtiteln av medelsanvisningen för de nyanställda bokföringsgranskarna och förstärkningen av landskontorens arbetskrafter är föranledd av redovisningstekniska hänsyn. Den avser alltså icke någon förändring i den centrala ledningen av taxeringskontrollen. Det ligger i sakens natur att frågor rörande organisationen av denna kontroll, avlönandet av bokföringsgranskarna, ledningen av deras verksamhet m. m. alltfört böra beredas inom finansdepartementet.

Anslaget till kostnader för årlig taxering under nästa budgetår kan sålunda i huvudsak beräknas utan hänsyn till kostnaderna för de av 1941 års riksdag beslutade provisoriska åtgärderna för taxeringsverksamhetens effektivisering. En betydande höjning av anslaget är emellertid trots detta påkallad. I jämförelse med de beräkningar, som lågo till grund för anslagets bestämmande för innevarande budgetår, synas ökningsar vara erforderliga på ett flertal olika punkter. Kostnaderna för arvoden till ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna torde böra beräknas till ett åtminstone 100,000 kronor högre belopp, närmast på grund av taxeringsmaterialets ökning; härvid bortses från ersättning för arbetet med omsättningsskattetaxeringen. Den skärpta bokföringskontrollen torde vidare kunna förväntas medföra ökat arbete inom prövningsnämnderna och därmed också stegrade kostnader. Vad angår utgifterna för de vid länsstyrelserna anställda bokföringssakkunniga taxeringsbiträdena och deras medhjälpare — vilka kostnader hittills bestritts och åtminstone tills vidare böra bestridas från taxeringsanslaget — uppgå de löner, arvoden m. m., som Kungl. Maj:t beslutat för innevarande budgetår, till ett belopp som med 85,000 kronor överstiger de för ändamålet i fjol beräknade kostnaderna. En motsvarande uppräknings för nästa budgetår är tydligen motiverad. För instruktionsmöten i Stockholm med landskamrerarna torde böra räknas med utgifter på omkring 25,000 kronor. Den mest betydande ökningen betingas emellertid av kostnaderna för arbetet med omsättningsskattetaxeringen för år 1941. Utgifterna för taxeringsnämndernas arbete härmed torde väsentligen falla först på nästa budgetår. En uppskattning av det av dessa utgifter föranledda medelsbehovet möter i nuvarande läge, innan närmare erfarenheter om arbetets art och omfattning vunnits, stora svårigheter. På grundval av en preliminär kalkyl synes för ändamålet böra räknas med en kostnad av i runt tal 600,000 kronor.

Med hänsyn till vad här anförts synes erforderligt att för nästa budgetår räkna med en ökning av taxeringsanslaget i förhållande till det för löpande budgetår anvisade beloppet med 800,000 å 900,000 kronor. Jag förordar därför, att anslaget uppföres med ett belopp av 5,400,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för årlig taxering* å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 5,400,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

V. Schwartz.